

לחידודי שמעתתא

הדף היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף קנ"ו
הדף היומי בהלכה: סימן רל"ה מסעיף ג' עד סימן רל"ו
המוסר היומי: שם עולם פרק כ"ב 'והנה מתחלה' עד 'וכמה נפיש זכותיה'

לוח
לימוד
יומי

לחידודי שמעתתא

גם החודש אתה יכול לזכות בסט משנ"ב מהדורת דרשו

כתב השו"ע סי' רנא ס"א שהעושה מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה. ומשמע דאסור לעשות מלאכה מחצות היום, וצ"ע דלעיל סי' רמט ס"א לגבי הליכה בערב שבת כתב שאין ללכת יותר משלש פרסאות וביאר המשנ"ב שם סק"א דהוא עד שליש היום ומדוע כאן הקילו יותר עד חצות היום.

תשובות יש לשלוח לפקס 02-6540269 עד כ"ה אב תשע"ז בין השולחים תשובה נכונה תערך הרלה על סט משנ"ב מהדורת דרשו

...

תשובות שנשלחו לשאלת 'לחידודי' מהעלון הקודם:

מה שכתב המשנ"ב (סי' ריח ס"ק ז) שאין מברכים על המקום הסמוך לירושלים ששם נעשה הנס שהיכה המלאך את מחנה סנחריב כין שאין הנס ניכר מתוך המקום ואף שאפשר לכוין את המקום שבו נעשה הנס מ"מ אין הנס ניכר שהרי לא בגוף האדמה נעשה הנס. וצ"ע א"כ מדוע כתב השו"ע (ס"א) שמברכים כשרואים את האבן שעליה ישב משה בעת מלחמת עמלק, והרי לא נעשה הנס בגופה של האבן אלא היא רק המקום שבו נעשה הנס. ע"כ.

תשובת הגאון הגדול רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "גם אני אודך" ו"פרדס יוסף החדש" על המועדים, במענה לשאלת 'לחידודי' מהגיליון הקודם

מה ששאלתם החודש על מה שכתב המשנ"ב (סי' ריח ס"ק ז) שאין מברכים על המקום הסמוך לירושלים ששם נעשה הנס שהיכה המלאך את מחנה סנחריב כין שאין הנס ניכר מתוך המקום ואף שאפשר לכוין את המקום שבו נעשה הנס מ"מ אין הנס ניכר שהרי לא בגוף האדמה נעשה הנס. וצ"ע א"כ מדוע כתב השו"ע (ס"א) שמברכים כשרואים את האבן שעליה ישב משה בעת מלחמת עמלק, והרי לא נעשה הנס בגופה של האבן אלא היא רק המקום שבו נעשה הנס. ע"כ.

יש לתרץ בס"ד שהנה כאן שיש אבן מזכרת ששם ישב משה, ניכר הנס, אע"פ שלא היה הנס בגופה של אבן, ולכן יכולים לברך, משא"כ המקום שהיכה המלאך את מחנה סנחריב, אין שום חפץ שנשאר מזכרת שם, ולכן לא יכולים לברך, אע"פ שאפשר לכוון איזה מקום היה. ודו"ק.

בהגרלה שנערכה בין העונים זכה בסט משנ"ב מהדורת 'דרשו': הרב הרב פנחס זעליג בלויא מבית שמש.

שני זוכים בכרך משנ"ב מהדורת 'דרשו': הרב משה נדלר והרב אהרן אברמצ'יק מירושלים.

עד מתי זמן קריאת שמע של ערבית מדאורייתא?

לכתחילה צריך לקרות קריאת שמע מיד בצאת הכוכבים, וכלשון חכמינו ז"ל: "זריזים מקדימים למצוות". ומדאורייתא זמנה הוא עד הנץ החמה, כיון שלשון התורה בציווי על מצוה זו הוא "ובשכבך", וכל הזמן שמצאת הכוכבים עד הנץ החמה נחשב לזמן שכיבה. אולם, מדרבנן חובה לקרוא קריאת שמע לכל המאוחר עד חצות הלילה, כדי שלא יאמר האדם שיש עוד זמן רב לקריאה, ובין כה וכה יעלה השחר, או ישקע בשינה, ויפסיד את המצוה. [שו"ע ג, ומשנ"ב כו-כח; וראה ביה"ל ד"ה זמנה]

באיזה מקרה ניתן לקרוא קריאת שמע של ערבית לאחר עלות השחר?

כאמור, מן התורה זמן קריאת שמע של ערבית הוא עד הנץ החמה, ותיקנו חכמינו ז"ל שלא יקראו אלא עד עלות השחר, ואם עבר וקרא לאחר עלות השחר, אינו מקיים את המצוה; אך בידו לקרוא אז קריאת שמע כלימוד מקרא. ואין תקנה זו אלא כשלא היה אנוס, אך אם היה אנוס מלקרוא לפני עלות השחר, כגון שנרדם בעל כרחו, או מחמת מחלה, או שהיה במקום שאסור לקרוא בו - יקרא קריאת שמע לאחר עלות השחר, עד הנץ החמה, עם ברכותיה, עד "גאל ישראל". [שו"ע ד, משנ"ב ל וילד, ושעה"צ לז]

מה עדיף – תפילת ערבית ביחידות לפני חצות או בציבור לאחר חצות?

כאמור, זמן קריאת שמע של ערבית לכתחילה הוא עד חצות. ויש אומרים שגם תפילת ערבית זמנה לכתחילה עד חצות, (ובלאו הכי, לכתחילה צריך לקרוא קריאת שמע עם ברכותיה, ולסמוך 'גאולה לתפילה'). ואם יש באפשרותו להתפלל ערבית בציבור רק לאחר חצות - נחלקו הפוסקים אם עדיף שיתפלל ביחידות לפני חצות. ואם נמצא בנסיעה באוטובוס וכדומה ואין באפשרותו לעמוד ולהתפלל - נחלקו הפוסקים אם עדיף שיתפלל לפני חצות בישיבה, או לאחר חצות בעמידה. [ביאורים ומוספים דרשו, 45]

אתמול למדנו

- החל מחצי שעה לפני צאת הכוכבים, אסור לאכול פת בכמות של יותר מ'כביצה' בטרם יקרא קריאת שמע של ערבית, מחשש שהסעודה תמשך, או שתגרום לו לעייפות ולהרדמות, וישכח לקרוא קריאת שמע. וכן אסור לישון, או לעסוק בכל עיסוק העשוי להסיח את הדעת ממצות קריאת שמע (ראה שו"ע רלב, ב); ויש אומרים שכל מלאכה אסורה.
- מי שהעמיד 'שומר' שיזכיר לו לקרוא קריאת שמע ולהתפלל, רשאי לאכול ולעשות כל מלאכה אף לאחר צאת הכוכבים. ובתנאי שה'שומר' אינו עוסק בעצמו באחד העיסוקים האסורים הנ"ל.

מחר נלמד

- מדוע לא אומרים 'והוא רחום' לפני תפילת ערבית של שבת?
- הנצרך לברך 'אשר יצר' כשאומרים 'ברכו' - מתי יברך?
- באיזו ברכה ראוי שלא לעמוד ברגליים צמודות?